

4. Terminy określone w ust. 1—3 nie mają zastosowania w przypadku dodatkowych wyborów ławników w okresie kadencji. W tym przypadku terminy określa Minister Sprawiedliwości.

5. Prezesi sądów po odebraniu ślubowania wpisują ławnika na listę ławników i wydają mu legitymację. Poza listą ogólną mogą być sporządzone listy ławników dla poszczególnych wydziałów sądu.

Rozdział 7.

Kadencja ławników ludowych.

Art. 18. 1. Kadencja ławników sądów wojewódzkich i powiatowych trwa trzy lata kalendarzowe następujące po roku, w którym dokonano wyborów, jednak mandat ławnika wybranego dodatkowo wygasa z upływem kadencji ogółu ławników.

2. Po upływie kadencji ławnik może być powoływany do udziału w posiedzeniach sądowych do czasu otrzymania zawiadomienia od prezesa sądu o wygaśnięciu mandatu wskutek objęcia stanowisk przez nowo obranych ławników. Powoływanie ławników po upływie kadencji nie może trwać ponad trzy miesiące, jednak ławnik obowiązany jest do udziału w posiedzeniu sądowym i po upływie tego okresu, jeżeli na posiedzeniu tym podlega rozpoznaniu sprawa z jego udziałem, a posiedzenie nie zostało zakończone.

Art. 19. 1. Przed upływem kadencji mandat ławnika wygasa z dniem doręczenia mu zawiadomienia prezesa sądu o skreśleniu z listy ławników wskutek zrzeczenia się mandatu z ważnych przyczyn lub odwołania go z przyczyn określonych w art. 20, a ponadto w razie zniesienia sądu, ośrodka zamiejscowego lub wydziału zamiejscowego albo też zaprzestania spełniania przez sąd czynności lub odbywania stałych roków w miejscowości, w której ławnik uczestniczył w posiedzeniach sądowych.

2. W czasie trwającej kadencji nie powołuje się ławnika do pełnienia obowiązków w razie ujawnienia okoliczności, które nie pozwalały na jego wybór oraz w razie wszczęcia postępowania karnego przeciwko ławnikowi do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy.

Rozdział 8.

Odwoływanie ławników ludowych.

Art. 20. 1. Mandat ławnika wygasa wskutek orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądowym utraty praw publicznych i obywatelskich praw honorowych lub prawa wykonywania zawodu.

2. Rada narodowa, która wybrała ławnika, może go odwołać z własnej inicjatywy lub na wniosek prezesa właściwego sądu w razie:

- 1) skazania ławnika prawomocnym wyrokiem sądowym w przypadkach nie przewidzianych w ust. 1,
- 2) niewykonywania przez niego obowiązków ławnika lub niedbałego ich wykonywania,

3) zachowania się godzącego w powagę sądu,

4) niezdolności do wykonywania obowiązków ławnika.

3. Przed powzięciem uchwały o odwołaniu ławnika z przyczyn wymienionych w ust. 2 rada narodowa zasięga opinii komisji przewidzianej w art. 15 ust. 5.

4. Prezes sądu na piśmie zawiadamia ławnika o skreśleniu go z listy i wzywa go do zwrotu legitymacji, którą jednocześnie unieważnia.

Rozdział 9.

Przepisy końcowe.

Art. 21. 1. Pierwsze wybory ławników na podstawie ustawy niniejszej odbędą się w 1961 roku.

2. Ławnicy czynni w dniu wejścia w życie ustawy pełnią nadal swe obowiązki po upływie kadencji aż do czasu zawiadomienia ich przez prezesa sądu o objęciu stanowisk przez ławników wybranych zgodnie z ustawą niniejszą.

Art. 22. 1. Przepisy ustawy niniejszej stosuje się odpowiednio do ławników okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych, o ile prawo o sądach ubezpieczeń społecznych nie stanowi inaczej.

2. Od decyzji prezesa okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych, o której mowa w art. 6 ust. 2 i art. 8 ust. 4, służy odwołanie do Prezesa Trybunału Ubezpieczeń Społecznych.

3. Przewidziane w art. 10 czynności prezesa sądu wojewódzkiego należą do prezesa okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych. W przypadku art. 17 ust. 2 listę wybranych ławników prezydium rady narodowej przesyła prezesowi okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych.

Art. 23. 1. W prawie o sądach ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1939 r. Nr 71, poz. 476 i z 1960 r. Nr 11, poz. 70) wprowadza się zmiany następujące:

- 1) w art. 82 wyraz „zawczasu” zastępuje się wyrazem „natychmiast”,
- 2) w art. 93 § 3 skreśla się wyrazy „w liczbie, określonej rozporządzeniem, tworzącym wydział zamiejscowy”.

2. W art. 6 ustawy z dnia 17 lutego 1960 r. o zmianie prawa o sądach ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 11, poz. 70) wyrazy „do dnia 31 grudnia 1960 r.” zastępuje się wyrazami „do czasu otrzymania zawiadomienia od prezesa okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych o wygaśnięciu ich mandatów wskutek objęcia stanowisk przez ławników wybranych w 1961 roku.”

Art. 24. Tracą moc:

- 1) art. 7 § 2, 3 i 6 oraz art. 159 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1950 r. Nr 39, poz. 360),
- 2) ustawa z dnia 8 stycznia 1951 r. o należnościach ławników za udział w posiedzeniach sądowych oraz o karach porządkowych na ławników (Dz. U. Nr 5, poz. 41).

Art. 25. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: **A. Zawadzki**

Sekretarz Rady Państwa: **J. Horodecki**

310

USTAWA

z dnia 2 grudnia 1960 r.

o hodowli zwierząt gospodarskich.

W celu stworzenia warunków umożliwiających dalszy postęp w hodowli zwierząt gospodarskich i systematyczne podnoszenie ich wartości hodowlanej stanowi się, co następuje:

Art. 1. 1. Dla poszczególnych gatunków oraz ras i odmian zwierząt gospodarskich, wyróżniających się wartością hodowlaną, a mianowicie użytkowością, odpowiednią budową i żywotnością oraz zdolnością utrzymywania i przekazy-

wania tych cech polomstwu prowadzi się księgi zwierząt zarodowych.

2. Minister Rolnictwa określi w drodze rozporządzenia rodzaje ksiąg zwierząt zarodowych, wymagania, jakim powinny odpowiadać zwierzęta dla zapisania ich do tych ksiąg, tryb zgłaszania, poddawania zwierząt ocenie wartości użytkowej, zasady i tryb prowadzenia ksiąg oraz organy administracji państwowej lub organizacje społeczne powołane do ich prowadzenia.

3. Minister Rolnictwa może również organizować poddawanie zwierząt gospodarskich ocenie wartości użytkowej w celach hodowlanych nie związanych z zamiarem wpisania tych zwierząt do ksiąg zwierząt zarodowych.

Art. 2. 1. Stada zwierząt gospodarskich (stajnie, obory, chlewnie, owczarnie, koziarnie, fermi drobiu i zwierząt futerkowych) mogą być uznawane za zarodowe lub reprodukcyjne.

2. Minister Rolnictwa określi warunki, jakim powinny odpowiadać stada zwierząt gospodarskich dla uznania ich za zarodowe lub reprodukcyjne, organy administracji państwowej lub organizacje społeczne powołane do ich uznania oraz tryb postępowania w tych sprawach.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do pasiek.

Art. 3. Minister Rolnictwa może uznać poszczególne tereny, na których rozpowszechniona jest hodowla określonych ras bydła, trzody chlewnej, owiec oraz koni, wyróżniających się wartością hodowlaną, za ośrodki hodowlane oraz ustalać zasady organizowania pracy nad doskonaleniem pogłowia zwierząt w tych ośrodkach.

Art. 4. 1 Minister Rolnictwa zorganizuje specjalną opiekę zootechniczną i weterynaryjną nad zwierzętami zapisanymi do ksiąg zwierząt zarodowych, nad stadami uznanymi za zarodowe lub reprodukcyjne oraz może zorganizować taką opiekę nad zwierzętami gospodarskimi poddanymi ocenie wartości użytkowej oraz zapładnianymi drogą sztucznego unasieniania.

2. Minister Rolnictwa może w drodze rozporządzenia nałożyć na właścicieli (posiadaczy) zwierząt gospodarskich obowiązek zastosowania zabiegów, mających na celu ochronę lub poprawę zdrowia zwierząt lub zwiększenie ich produktywności.

Art. 5. Minister Rolnictwa może ustanawiać opłaty za czynności zootechniczne i weterynaryjne wykonywane w związku z poddawaniem zwierząt ocenie wartości hodowlanej w myśl przepisów art. 1 oraz sprawowaniem opieki w myśl przepisu art. 4 ust. 1.

Art. 6. 1. Minister Rolnictwa może po zasięgnięciu opinii prezydiów wojewódzkich rad narodowych uznać pewne rasy i odmiany zwierząt gospodarskich za odpowiednie do hodowli dla poszczególnych rejonów danych województw.

2. Prezydium wojewódzkich rad narodowych mogą po porozumieniu z Ministrem Rolnictwa zakazać ze względów hodowlanych utrzymywanie niektórych rodzajów zwierząt gospodarskich na określonych terenach danych województw na określony czas lub na stałe.

Art. 7. Minister Rolnictwa może określić wiek młodych ogierów, buhajów, knurów i tryków, po przekroczeniu którego dalsze ich utrzymywanie na obszarze całego Państwa lub na niektórych jego terenach będzie wymagało zezwolenia. Minister Rolnictwa ustala równocześnie warunki, na jakich może być wydane zezwolenie, oraz organy administracji państwowej powołane do wydawania tych zezwoleń.

Art. 8. 1. Pokrywanie klaczy, krów, loch i owiec dozwolone jest tylko rozplodnikami uznanymi za odpowiednie do hodowli dla danej wsi, gromady, osiedla, miasta, powiatu lub województwa, a sztuczne unasienianie — tylko nasieniem takich rozplodników.

2. Prezydium wojewódzkiej rady narodowej może po porozumieniu z Ministrem Rolnictwa rozciągnąć odpowiednio przepis ust. 1 w stosunku do hodowli kóz.

Art. 9. 1. O uznaniu rozplodników za odpowiednie do hodowli orzekają komisje kwalifikacyjne, których skład, organizację i tryb postępowania określa Minister Rolnictwa.

2. Minister Rolnictwa może upoważnić właściwe do spraw rolnictwa organy prezydiów rad narodowych do wydawania zezwoleń na krycie samic rozplodnikami, które osiągnęły wiek określony stosownie do art. 10 ust. 1, przed terminem obowiązkowego doprowadzenia ich przed komisję kwalifikacyjną.

Art. 10. 1. Posiadacze rozplodników, które osiągnęły wiek określony zarządzeniem Ministra Rolnictwa, obowiązani są zgłaszać je w oznaczonym terminie do biura gromadzkiej rady narodowej bądź do właściwego do spraw rolnictwa organu prezydiów miejskiej rady narodowej, czy też rady narodowej osiedla oraz doprowadzić je przed komisję kwalifikacyjną.

2. Czas i miejsce doprowadzania rozplodników przed komisję kwalifikacyjną wyznacza właściwy do spraw rolnictwa organ prezydiów powiatowej rady narodowej, a jeżeli chodzi o rozplodniki, mające miejsce stałego postoju w miastach stanowiących powiaty miejskie bądź w miastach wyłączonych z województw — właściwe do spraw rolnictwa organy prezydiów rad narodowych tych miast, w odniesieniu zaś do ogierów — właściwe do spraw rolnictwa organy prezydiów wojewódzkich rad narodowych.

3. Posiadacze rozplodników przyprowadzonych na stałe z innych terenów obowiązani są zgłaszać je do biura gromadzkiej rady narodowej bądź do właściwego do spraw rolnictwa organu prezydiów miejskiej rady narodowej, czy też rady narodowej osiedla w ciągu 14 dni od dnia przyprowadzenia.

4. Organy administracji państwowej, o których mowa w ust. 2, mogą zwalniać od obowiązku doprowadzania przed komisję kwalifikacyjną rozplodników zapisanych do ksiąg zwierząt zarodowych. W tym przypadku uznanie rozplodnika następuje na podstawie dowodu wpisu rozplodnika do ksiąg zwierząt zarodowych oraz ważnego świadectwa zdrowia.

Art. 11. 1. Ilość rozplodników, potrzebną na terenie gromad, osiedli i miast, określa właściwy do spraw rolnictwa organ prezydiów powiatowej rady narodowej (rady narodowej miasta stanowiącego powiat miejski, rady narodowej miasta wyłącznego z województwa); dla ogierów ilość tę określa właściwy do spraw rolnictwa organ prezydiów wojewódzkiej rady narodowej.

2. Komisja kwalifikacyjna uznaje za odpowiednie do hodowli te spośród doprowadzonych rozplodników, które należą do rasy lub odmiany uznanych za odpowiednie dla danego rejonu oraz odpowiadają warunkom ustalonym przez Ministra Rolnictwa.

3. Jeżeli nie istnieje możliwość wprowadzenia inseminacji, a ilość rozplodników uznanych za odpowiednie do hodowli jest nie wystarczająca dla poszczególnych wsi, gromad, osiedli i miast, komisja kwalifikacyjna uznaje tymczasowo dla tych wsi, gromad, osiedli i miast te spośród pozostałych rozplodników, które są najodpowiedniejsze do hodowli.

Art. 12. 1. Posiadacze rozplodników, na które nie zostały wydane świadectwa uznania, obowiązani są poddać je wytrzebieniu.

2. Minister Rolnictwa może wyłączyć spod działania przepisu ust. 1 rozplodniki w określonych zakładach i gospodarstwach.

3. Rozplodniki, na które nie zostały wydane świadectwa uznania, powinny być poddane wytrzebieniu w terminie dwutygodniowym od dnia wyznaczonego na doprowadzenie przed

komisję kwalifikacyjną, z wyjątkiem ogierów, które powinny być poddane wytrzebieniu w terminie 3 miesięcy od tego dnia.

4. Młode rozplodniki, których odchów w myśl przepisów art. 7 nie jest dozwolony, powinny być wytrzebione lub poddane ubojowi najpóźniej w ciągu dwóch tygodni po osiągnięciu wieku określonego stosownie do wymienionego przepisu.

Art. 13. 1. W razie padnięcia rozplodnika w związku z jego trzebieniem dokonany przez państwowy zakład leczniczy dla zwierząt lub inny organ określony przez Ministra Rolnictwa, Państwo wypłaca posiadaczowi odszkodowanie. Odszkodowanie za buhaje, knury i kozły ustala się w wysokości ich wartości rzeźnej, a za ogiery i tryki w wysokości wartości użytkowej.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania w przypadku, gdy posiadacz rozplodnika niewłaściwym postępowaniem przyczynił się do padnięcia rozplodnika.

3. Wysokość odszkodowania zmniejsza się o kwotę odszkodowania przyznanego posiadaczowi z tytułu ubezpieczenia padłego rozplodnika.

4. Rozplodniki nie wytrzebione w przepisany terminie podlegają przymusowemu wytrzebieniu na koszt i ryzyko posiadacza.

5. Tryb ustalania wysokości odszkodowania i jego wypłacania określi w drodze rozporządzenia Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Finansów.

6. Przepisy ust. 1—5 stosuje się odpowiednio do trzebienia młodych rozplodników, o których mowa w art. 12 ust. 4.

Art. 14. Posiadacz rozplodnika uznanego jest obowiązany prowadzić rejestr pokryć i wydawać świadectwa pokrycia na formularzach według wzoru ustalonego przez Ministra Rolnictwa.

Art. 15. Minister Rolnictwa ustala zasady udzielania pomocy Państwa na pokrycie kosztów nabycia i utrzymania rozplodników oraz premiovania za wzorowe utrzymanie i użytkowanie rozplodników.

Art. 16. Przepisów art. 7—15 nie stosuje się do buhajów utrzymywanych w zakładach unasienniania oraz do ogierów utrzymywanych w państwowych stadninach i stadach ogierów. Rozmieszczenie tych ogierów na okres kopolacyjny powinno odbywać się z zachowaniem zasad rejonizacji (art. 6 ust. 1).

Art. 17. 1. Minister Rolnictwa może w drodze rozporządzenia zakazać uboju:

- 1) zwierząt wpisanych do ksiąg zwierząt zarodowych oraz krów poddawanych ocenie wartości użytkowej,
- 2) przychówka po zwierzętach wymienionych w pkt 1,
- 3) rozplodników uznanych.

2. Zakaz uboju, przewidziany w ust. 1, nie dotyczy zwierząt, w stosunku do których organ służby weterynaryjnej stwierdzi konieczność uboju lub właściwy do spraw rolnic-

two organ administracji prezydium powiatowej rady narodowej (rady narodowej miasta stanowiącego powiat miejski, rady narodowej miasta wyłączonego z województwa) — niezdatność do hodowli.

Art. 18. 1. Kto nie zgłasza do odpowiedniego organu prezydium właściwej rady narodowej rozplodnika lub nie doprowadza go przed komisję kwalifikacyjną,

podlega karze grzywny od 100 zł do 1.000 zł.

2. Kto utrzymuje rozplodnika (dorośłego lub młodego) nie wytrzebionego wbrew przepisom art. 12 lub władając rozplodnikiem nie uznanym pokrywa nim klacz, krowę, lochę lub owcę,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub karze grzywny od 1.000 zł do 4.500 zł. Ponadto można orzec przepadek rozplodnika.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do osób, w których władaniu pozostają kozły w przypadku rozciągnięcia na podstawie art. 8 ust. 2 w stosunku do hodowli kóz przepisów o obowiązku pokrywania samic rozplodnikami uznanymi.

4. Kto utrzymuje zwierzęta w gospodarstwie wbrew zakazowi wydanemu na podstawie art. 6 ust. 2, podlega karze aresztu do 3 miesięcy lub karze grzywny od 1.000 zł do 4.500 zł.

5. Orzeczenie następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

Art. 19. 1. Zezwolenia na prowadzenie usługowego zakładu sztucznego wylegu drobiu mogą być wydawane na warunkach, jakie określi Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Handlu Wewnętrznego.

2. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, wydają właściwe do spraw handlu organy prezydium właściwej rady narodowej w porozumieniu z właściwym do spraw rolnych organem tych prezydiów.

Art. 20. 1. Kto poddaje ubojowi zwierzęta wbrew zakazowi wydanemu na podstawie art. 17 ust. 1, podlega karze aresztu i grzywny do 10.000 zł lub jednej z tych kar.

2. Mięso i przeroby pochodzące z uboju zakazanego ulegają przepadkowi.

Art. 21. Przepisy ustawy dotyczące prezydiów wojewódzkich rad narodowych stosuje się odpowiednio do prezydiów rad narodowych miast wyłączonych z województw.

Art. 22. Traci moc dekret z dnia 2 lutego 1955 r. o organizacji hodowli zwierząt zarodowych (Dz. U. Nr 6, poz. 34).

Art. 23. Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy zachowują moc przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są z nią sprzeczne.

Art. 24. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*

Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

311

USTAWA

z dnia 2 grudnia 1960 r.

o kolejach.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Kolejami w rozumieniu niniejszej ustawy są drogi szynowe wraz z przeznaczonymi do ich eksploatacji i utrzymania budowlami, urządzeniami oraz poruszającym się

po tych drogach taborem, służące do przewozu osób, przesyłek oraz ładunków.

2. Przepisy niniejszej ustawy nie mają zastosowania do:

- 1) linii tramwajowych,
- 2) dróg szynowych służących do transportu wewnątrzzakładowego w jednostkach gospodarczych eksploatujących takie urządzenie, a znajdujących się w całości w obszarze